

Z á p i s

ze 49. zasedání Rady vlády pro seniory a stárnutí populace

konaného dne 26. dubna 2023 od 15 hod. formou prezenční i on line

---

Přítomnost členek a členů: prezenčně 15 osob, on-line: 6 osob, Q:15

Prezenční listina, sekretariát Rady

Program:

- 1) Zahájení Rady
- 2) Schválení programu
- 3) Schválení zápisu ze 48. zasedání
- 4) Schválení Výroční zprávy Rady za rok 2022
- 5) Schválení vyhlášení Ceny Rady pro rok 2023
- 6) Aktuality z MPSV
- 7) Důchodová reforma – Ing. Iva Merhautová, MBA ,
Ing. Tomáš Machanec, MBA
- 8) Diskuse, závěr

K bodu č. 1:

Zasedání Rady vlády pro seniory a stárnutí populace (dále Rady) zahájila místopředsedkyně Rady, Mgr. Bc. Zdislava Odstrčilová, v úvodu omluvila pana ministra. Tajemnice Rady sdělila, že celkově je přítomna nadpoloviční většina členek a členů, a to formou prezenční i on line, včetně zástupců s plnou mocí. Rada je usnášeníschopná.

Schválení stálých hostů Rady:

doc. JUDr. PhDr. Veronika Bílková, Ph.D., E.MA., Úřad vlády – Výbor pro práva starších lidí, Mgr. Nina Nováková, Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR, Mgr. Miroslav Přidal, vedoucí sekretariátu veřejného ochránce práv, Mgr. Kateřina Bohatá, Elpida, o.p.s., paní Kateřina Jirglová, ředitelka Mezi námi o.p.s.

Schválení další hostů Rady – 49.zasedání:

Mgr. Tereza Hanelová, právnička, Kancelář VOP, Ing. Iva Merhautová, MBA, Sekce sociálního poj. a nepojistných dávek , Ing. Tomáš Machanec, MBA , ředitel Odboru sociálního pojištění

K bodům č. 2, 3, 4, 5:

Schválení programu 49. zasedání Rady dne 26.4.2023 - byl členům rozeslán spolu s pozvánkou dne 5.dubna 2023

Schválení zápisu ze 48. zasedání Rady ze dne 9.12.2022 – byl členům rozeslán spolu s Výroční zprávou dne 12.dubna 2023 s možností připomínek do 19.dubna 2023. Sekretariát Rady neobdržel žádnou připomínku od členek a členů Rady.

Schválení Výroční zprávy o činnosti Rady za rok 2022 - byla členům rozeslána dne 12.dubna 2023 a plánem činnosti na rok 2023 s možností zaslání připomínek do 19.dubna 2023 – Rada bude pokračovat v projednávání aktuálních problémů z oblasti stárnutí, bude informovat své členy tak, aby mohli tematiku seniorů a přípravu společnosti na stárnutí populace reflektovat ve své práci, dávat podněty vládě a dalším institucím: aktuality MPSV, nejaktuálnější problematiky sociální politiky, důchodová reforma a dále témata dle aktuálního dění, možnost zasílat návrhy průběžně na sekretariát Rady z řad členů. Rada se v roce 2023 sejde minimálně třikrát.

Schválení vyhlášení Ceny Rady vlády pro seniory a stárnutí populace pro rok 2023 s finančním zajištěním-předání proběhne ve dnech 12.,13.října 2023 na Fóru rodinné politiky v Hradci králové.

Navržené kategorie soutěže:

Osobnost, která se významným způsobem a dlouhodobě angažuje v oblasti podpory seniorů jako profesionál

Osobnost, která se významným způsobem a dlouhodobě angažuje v oblasti podpory seniorů jako neprofesionál

Kolektiv či projekt, který se významným způsobem angažuje v oblasti mezigenerační spolupráce

Zvláštní cena předsedy Rady-pana ministra

Místopředsedkyně Rady předložila členům Rady ke schválení návrh předsedy Rady pana ministra-členství v dotační komisi soutěže Obec přátelská rodině a seniorům 2023 z řad členek a členů Rady vlády pro seniory: členka Mgr. Iva Kuchyňková, Charita ČR, zástupce Ing. Lenka Desatová, Rada Seniorů ČR.

Místopředsedkyně Rady vyzvala přítomné i on line členky a členy k hlasování k bodům 1-5. Uvedené body byly schváleny bez připomínek: pro 21, proti 0, zdržel se 0.

K bodu č. 6 Aktuality MPSV:

Místopředsedkyně Rady Mgr. Bc. Zdislava Odstrčilová představila aktuality MPSV

Zákon o sociálních službách – první novela - probíhá vypořádání vnějšího připomínkového řízení, obsahuje jen ty nejdůležitější změny nezbytné pro praxi, zakotvení principu subsidiarity. – přednost ambulantních a terénních sociálních služeb před pobytovými, neformálně pečující osoby – cílovou skupinou bude pouze v odborném sociálním poradenství, v ostatních druzích služeb - úprava v rámci individuální smlouvy s klientem. Druhá (tzv. velká) novela zákona o sociálních službách-obsahem budou významné změny v oblasti sociálních služeb. Změny budou zahrnovat tyto oblasti: předvídatelné a stabilní financování, úprava typologie sociálních služeb + registrace, garantovaná kvalita + základní kvalita v oblasti registrace, nyní pracují pracovní skupiny na dílčích tématech.

Návrh právní úpravy sociálně zdravotní oblasti-pro plnění společných úkolů v oblasti sociálně zdravotní byla zřízena pracovní skupina složená ze zástupců MPSV, MZ a jejich přizvaných partnerů. Cílem činnosti této pracovní skupiny je navrhnout obsah a rozsah právní úpravy v oblasti poskytování sociálně zdravotní péče (dlouhodobé péče). Předpokládaný termín nabytí účinnosti této právní úpravy je leden 2024.

Akční plán pro deinstitucionalizaci sociálních služeb pro období 2023–2025 - Národní strategie rozvoje sociálních služeb na období 2016–2025“, schválená usnesením vlády ze dne 21. března 2016 č. 245 - základním dokumentem, který pro oblast sociálních služeb stanoví v ČR cíle, priority a opatření, jako první cíl vymezuje strategie Strategický cíl A: Zajistit přechod od institucionálního modelu péče o osoby se ZP k podpoře osob v přirozeném prostředí, který zahrnuje následující specifický cíl a opatření: Specifický cíl A.1 – Vytvořit a realizovat plán přechodu od ústavní péče k podpoře v komunitě s pomocí terénních, ambulantních a pobytových služeb komunitního typu, opatření A.1.1. – vytvořit implementační plán přechodu od ústavní péče k podpoře v přirozeném prostředí.

Probíhají přípravy na tzv. „profesním zákoně“ - cílem zákona je primárně definovat činnost a oblasti sociální práce a postavení sociálních pracovníků, doplňkovým cílem je také zajistit garanci kvality jiných odborných činností při výkonu sociální ochrany. Příprava nového profesního zákona bude časově koordinována s přípravou dvou dalších právních předpisů: Komplexní novela zákona o sociálních službách, Zákon o ochraně dětí a podpoře rodiny (oblast SPOD). Předložení vládě by mělo být na konci roku 2023.

Zákona o podpoře v bydlení, hlavní gestor MMR, MPSV spolugestor - systémové řešení zahrnující: jednotnou strategii podpory v bydlení pro obce i jednotlivé úrovně veřejné správy, ukotvení a provázání činností sociální práce s podporou v bydlení včetně zajištění dlouhodobosti a stability jejího financování, důraz na prevenci ztráty bydlení. 4. Q 2023 MMR spolu s MPSV předloží vládě návrh zákona o podpoře v bydlení, účinnost zákona o podpoře v bydlení se předpokládá od července 2024.

Výsledky Sčítání osob bez domova (2022) – VZ MPSV - SocioFaktor s.r.o.: v ČR se nachází v bytové nouzi přibližně 270 000 osob. Lidí bez střechy (přespávajících venku a v noclehárnách) žije v ČR 12 000, přičemž jednoznačně převažují muži, a to 80 %.

v azylových domech je v České republice ubytováno 5 981 osob. Z toho v bytové nouzi v ubytovnách a jiných ubytovacích zařízeních je celkem 12 445 osob, osob v bytové nouzi žijících v nevhodném bydlení je v ČR 16 058.

Paní vrchní ředitelka Sekce sociálního pojištění a nepojistných dávek Ing. Iva Merhautová, MBA představila aktuality MPSV týkající se nepojistných sociálních dávek

Státní sociální podpora - od 1. 1. 2023 úprava normativních nákladů na bydlení a jejich zvýšení, úprava mimořádného zvýšení částek NNB s ohledem na energetickou krizi. Posunutí termínu pro předložení příjmů a nákladů na bydlení pro PnB na 31.1. a 31.7. Jde o úpravu účinnou od 1.10. t.r., který umožňuje dokládat příjmy a náklady jen 2x ročně. Od 1. 7. 2023 zavedení povinnosti pro zaměstnavatele předávat údaje pouze dálkovým přístupem datovou zprávou nebo využitím informačního systému podle specifikace, ve formátu a struktuře zveřejněné MPSV. Přípravované změny Zavedení povinnosti předávat údaje o uhrazených nákladech na bydlení dodavatelů energií plynu a elektřiny, a to pouze dálkovým přístupem datovou zprávou nebo využitím informačního systému podle specifikace, ve formátu a struktuře zveřejněné MPSV.

Pomoc v hmotné nouzi - od 1. 1. 2023 není zohledněn příjem nezaopatřeného dítěte ze samostatné výdělečné činnosti za měsíce červenec a srpen a po celou dobu ze závislé činnosti pro nároky na dávky pomoci v hmotné nouzi. Přípravuje se úprava zákona o pomoci v hmotné nouzi v souvislosti se vznikem zákona o podpoře v bydlení ve vztahu k mimořádné okamžité pomoci pro osoby, které jsou ohroženy ztrátou bydlení nebo osoby, které nejsou schopny si přiměřené bydlení vlastními silami zajistit. Zaveden nový typ mimořádné okamžité pomoci, cílí na velké zálohy, i před uhrazením nákladů.

Příspěvek na péči - předpokládané datum účinnosti novely červenec 2023 (nyní po MPŘ – připomínky ještě nejsou vypořádány). Zvýšení příspěvku na péči v 1. stupni závislosti. Zjednodušení správního řízení. Zavedení odstranění tvrdosti zákona ve specifických případech, kdy aplikace komunitárního práva vyloučí osobu z nároku na PnP, což lze vzhledem ke konkrétním skutečnostem vnímat jako zjevnou tvrdost.

Dávky pro osoby se zdravotním postižením – správní řízení, zasedá pracovní skupina napříč MPSV, v diskusi je jedno správní řízení, jeden formulář pro příspěvek na péči, příspěvek na mobilitu, průkaz OZP i zvláštní pomůcka.

Na MPSV se začíná řešit, zda nepředělat státní sociální podporu, dávky pomoci v hmotné nouzi, systém nastaven od 90.let, pracovní skupina se začíná bavit o tom, zda nepředělat dávkový systém od základu. Přizváni jsou odborníci.

Náhradní výživné - probíhá diskuse a příprava k prodloužení poskytování náhradního výživného, které může být nyní poskytnuto podle zákona 24 měsíců.

Zvýšení částek životního a existenčního minima od ledna 2023.

Podpora ukrajinským uprchlíkům v ČR - po dobu 1. pololetí 2023 se příspěvek pro solidární domácnost a humanitární dávka nemění. S účinností od července 2023 bude podpora cizinců s DO zabezpečena humanitární dávkou (HuD), která bude pojata jako příspěvek na náklady na životní potřeby (vyjádřené vazbou na životní nebo existenční minimum) a na náklady na bydlení v bytech zaregistrovaných v evidenci bytů nebo v dalším ubytování, které nebude zaregistrováno v evidenci bytů (vyjádřené započitatelnými náklady stanovenými nařízením vlády).

Změny v oblasti lékařské posudkové služby - dne 20. prosince 2022 zákon č. 423/2022 Sb. vyhlášen ve Sbírce zákonů - o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění

pozdějších předpisů účinnost od 1. ledna 2023 zákon reaguje na dlouhodobé problémy v LPS, které nebylo možné řešit na úrovni interních opatření MPSV a ČSSZ: nedostatek lékařů v LPS, nepříznivá věková struktura, nízký zájem lékařů o činnost v rámci LPS, vynakládání nedůvodné práce lékaři OSSZ na činnosti, které mohou plnit nelékařští zdravotničtí pracovníci, atd. Hlavním cílem je personální stabilizace LPS a plynulý výkon její činnosti, 1. Opatření k personální stabilizaci LPS: zavedení institutu odborného nelékařského zdravotnického pracovníka (ONZP). 2. Opatření ke zefektivnění procesu posuzování zdravotního stavu: specifikace podkladů k posouzení přímo v zákoně.

Podrobnější informace k aktualitám MPSV jsou v příloze tohoto zápisu.

Ing. Iva Merhautová, MBA podala informaci k Úřadu práce ČR, v Praze se testuje model, podání žádostí a naskenování a odeslání na další pracoviště. Cílem je odlehčit pracovištím a aby úředníci byli více poradci a mohli být lépe ohodnoceni.

K bodu č. 7 Důchodová reforma:

Téma uvedla paní vrchní ředitelka Sekce sociálního pojištění a nepojistných dávek Ing. Iva Merhautová, MBA a předala slovo panu řediteli odboru důchodového pojištění Ing. Tomáši Machancovi, MBA.

Prezentace zahrnuje téma tzv. technické novely zákona o důchodovém pojištění: změna výplatního období z klouzavého měsíce na měsíc kalendářní od července 2025, zvýší přehlednost a srozumitelnost, odbourá lednové doplatky zvýšení důchodů, výplatní období bude předcházet redukce počtu výplatních termínů důchodů a jejich koncentrace do první poloviny kalendářního měsíce tak, aby všichni důchodci obdrželi důchod vyplácený na kalendářní měsíc v jeho první polovině. Zavedení možnosti podání žádosti o důchod online od 1. prosince 2023. Dosavadní způsob sepisování žádostí osobně zůstane zachován pro toho, kdo jej upřednostní.

Novela zákona, předčasné důchody:

omezení motivace předčasného odchodu z trhu práce do neaktivity pomocí sjednocení koeficientů krácení za předčasnost. Každé započaté 90-denní období by nadále mělo být penalizováno částkou odpovídající vždy 1,5 % výpočtového základu (dochází k zrušení hodnot 0,9 % a 1,2 %). Zkrácení maximálního rozsahu možného předčasného odchodu do důchodu na 3 roky (tento stav platil do účinnosti zákona č. 203/2017 Sb.). Vynětí procentních výměr trvale krácených starobních důchodů vyplácených před dosažením důchodového věku z valorizací důchodů. Základní výměry budou nadále valorizovány.

Celá prezentace - Aktuální informace tématu důchodového pojištění je přílohou tohoto zápisu.

K bodu č. 8 Diskuse

Mgr. Klára Šimáčková Laurenčíková – vyjádřila podporu digitalizaci dávek, poděkovala za odhodlání řešit téma lhůt a dalších cest, racionalizace a zjednodušení systému dávek, do diskuse nabídl spolupráci a uvedla příklad, např. Skotsko má jednu dávku, kterou modeluje na konkrétní situaci.

Mgr. Tereza Hanelová - Příručka kanceláře VOP – je určena úřadům, jak komunikovat s běžným občanem, jak psát srozumitelné texty, je dostupná na webu Kanceláře VOP.

Ing. Desatová – prosí paní vrchní ředitelku Sekce sociálního pojištění a nepojistných dávek Ing. Ivu Merhautovou, MBA o přímluvu vlídného jednání na ÚP ČR, např. senior čeká několik měsíců na důchod, je bez příjmu, žádost o MOP úřad zamítl, řeší se formou darů. Přimlouvá se, aby ÚP ČR dával MOP. Paní vrchní ředitelka - ČSSZ je přetížena, může apelovat na pana generálního ředitele úřadu. Pan ředitel Machanec navrhuje metodicky přizpůsobit osobně tíživé situace k výplatě MOP v případech doposud nevyřízeného důchodu.

Mgr. Dalibor Holý – připojuje se s poděkováním za dobrou práci přípravy důchodové reformy, směřuje správným směrem, kontext s politikou zaměstnanosti – nejlepší investice je politika zaměstnanosti - člověk, který pracuje vytváří ekonomické hodnoty, každá koruna se několikanásobně vrátí, bude platit DPH, za to, že utrací, podnik za něj bude platit daně, atd. Potřebujeme lidi, kteří budou pracovat ve vyšším věku.

Mgr. Bc. Zdislava Odstrčilová – důležitá je podpora postupného odcházení do důchodu a podpora částečných úvazků

Ing. Helena Doktorová – poděkování za podporu částečných úvazků.

MUDr. Zdeněk Kalvach, CSc - poděkování za důchodovou strategii, která je v souladu s přeloženou knihou Alana Walkera – Budoucnost stárnutí v Evropě – jak by mělo a mohlo vypadat do budoucna: Udržitelnost do budoucna, postupné penzionování, ne předčasné odchody do důchodu, srovnání evropských modelů, prolomit mýtus o neměnném zdravotním stavu populace, empirie ukazuje, že starší lidé jsou v lepším zdravotním stavu, do pobyt. zařízení po 80.roce života, Ukazatel Eurostatu je o jedné otázce o životních podmínkách: v posl. 6 měsících jste svým zdravotním stavem oproti činnostem nebo vůči činnostem obvykle dělaným lidmi: - znevýhodněn - vůbec ne, velmi těžce nebo mezi tím : odpovědi 50 let stále tytéž - tak mezi tím. Závěr je konstatování stav se nemění. Tento mýtus by se měl prolomit.

Mgr. Bc. Zdislava Odstrčilová přečetla vyjádření Mgr. Monika Šimůnkové, nominované za Výbor pro sociální politiku Senátu Parlamentu ČR ke členství v Radě vlády doručené emailem na sekretariát Rady dne 26.4. před začátkem zasedání. Mgr. Šimůnková se omluvila z jednání a vysvětlila svou neúčast na Radách vlády v roce 2022, o členství se dozvěděla až v únoru 2023 od sekretariátu Rady, do té doby neměla o členství informaci. Jmenovací dekret ač doručován nebyl předán a převzat.

Přílohy zápisu

1. Aktuality MPSV
2. Prezentace Aktuální informace tématu důchodového pojištění 26.4.2023
3. Příručka VOP Jak psát srozumitelné úřední texty

Zasedání trvalo cca 3 hodiny

V Praze dne 26.dubna 2023 zapsala Jana Řeháková Fučíková, tajemnice Rady, jana.rehakova2@mpsv.cz.